

D.E.U. br. 22 / 009

HRVATSKI SABOR

Odbor za zaštitu okoliša i prirode

KLASA: 022-03/22-01/142

URBROJ: 6521-29-22 -

Zagreb, 30. studenoga 2022.

ODBOR ZA EUROPSKE POSLOVE
g. Domagoj Hajduković, predsjednik

Predmet: Mišljenje o Stajalištu RH o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) i Direktive Vijeća 1999/31/EZ od 26. travnja 1999. o odlagalištima otpada COM (2022) 156, D.E.U. br. 22/099

Odbor za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora razmotrio je, na 39. sjednici održanoj 30. studenoga 2022. godine, Stajalište RH o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) i Direktive Vijeća 1999/31/EZ od 26. travnja 1999. o odlagalištima otpada COM (2022) 156, koje je Odboru za zaštitu okoliša i prirode sukladno članku 154. stavku 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora dostavio Odbor za europske poslove, aktom od 10. studenoga 2022. godine.

Stajalište RH Hrvatske o ovom Prijedlogu direktive usvojila je Koordinacija za unutarnju i vanjsku politiku Vlade Republike Hrvatske Zaključkom KLASA: 022-03/22-07/376, URBROJ: 50301-21/22-22-2 na sjednici održanoj 31. listopada 2022. godine.

Stajalište Republike Hrvatske obrazložio je državni tajnik Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja te istaknuo da su glavni ciljevi ovoga prijedloga: a) zaštita okoliša i javnog zdravlja od štetnih učinaka onečišćenja iz velikih agroindustrijskih postrojenja, uključujući i onih koja trenutačno nisu regulirana Direktivom o industrijskim emisijama (u daljnjem tekstu: IED), te poboljšanje djelotvornosti IED-a i njegovom modernizacijom; b) uspostava jednakih uvjeta tržišnog natjecanja uz visoku razinu zaštite zdravlja i okoliša; c) poticanje uvođenja tehnika i ulaganja u njih na sinergijski način radi zajedničkog djelovanja za sprečavanje/smanjenje onečišćenja i emisija ugljika, među ostalim i dinamičnijim izdavanjem/preispitivanjem dozvola velikih postrojenja; d) poticanje temeljite agroindustrijske preobrazbe (transformacije), koja je u tijeku, radi postizanja ciljeva EZP-a, uključujući postizanje nulte stope onečišćenja, klimatske neutralnosti, netoksičnog okoliša, veće učinkovitosti resursa (energija, voda i sprečavanje nastanka otpada) i kružnosti; e) poboljšanje pristupa informacijama i pravosuđu u vezi s izdavanjem dozvola te radom i kontrolom reguliranih postrojenja te povećanje sudjelovanja javnosti u odlučivanju.

RH pozdravlja ciljeve Prijedloga direktive te poboljšanja IED-a i njegove učinkovitosti u cilju bolje zaštite zdravlja ljudi i okoliša. Međutim, istovremeno nalazi značajnije probleme i pitanja u odnosu na neka nova rješenja i institute. U odnosu na nova rješenja za sadržaj dozvola i obveza operatera, posebno u vezi razmatranja najnižih mogućih graničnih vrijednosti emisija (članak 15. stavak 3.), RH je stava da će ista dovesti do povećanja administrativnog opterećenja za nadležna tijela i operatere. RH smatra da se prijedlogom, prema kojem se moraju propisati što strože vrijednosti, koje se mogu postići primjenom NRT-a u postrojenju, a u okviru već Zaključcima o NRT-u zadanih raspona, izlazi izvan osnovnih postavki direktive. Postavljanjem raspona pridruženih vrijednosti emisija od operatera se jedino opravdano mogu tražiti vrijednosti koje on već postiže primjenom NRT-a ako se te vrijednosti nalaze unutar tog raspona. Bilo kakvo strože propisivanje ili uvjetovanje strožih vrijednosti od operatera se ne može tražiti ako on svoj zahtjev temelji na svojim stvarnim vrijednostima. Snižavanje tih vrijednosti moguće je stoga samo u fazama

revizije dozvola ako je operater uspio postići niže vrijednosti kao one kojih se onda može pridržavati kod redovnog rada. Nadalje, RH je stava da IED treba zadržati i fleksibilnost nadležnog tijela pri utvrđivanju GVE (granične vrijednosti emisije) u dozvolama jer se u našoj praksi pokazalo da u određenom broju slučajeva manje ili najmanje stroge vrijednosti raspona razine emisije povezane s NRT-om također omogućuju ispunjenje ciljeva zaštite okoliša. Stoga propisivanje tih vrijednosti ne bi trebali biti „posebni slučajevi“ propisani člankom 15. stavkom 4. Ako uvjeti zaštite okoliša to zahtijevaju ili ako nadležno tijelo utvrdi da se primjenom manje ili najmanje stroge vrijednosti raspona razine emisije povezane s NRT-om ne mogu postići ciljevi zaštite okoliša, propisat će GVE na najnižoj granici relevantnog raspona razina emisije povezane s NRT-om, a po potrebi i druge mjere sukladno članku 18. IED-a, određene na temelju metodologije kojom se sagledava utjecaj emisija na stanje okoliša. Na taj način bi se izbjegla „unificirana“ primjena najniže razina GVE-ova, a time i nepotrebno povećanje administrativnog opterećenja za nadležna tijela i operatere te nepotrebno povećanje operativnih troškova (energije, vode i reagensa) operatera. RH predlaže da se u odredbe direktive uvrsti da se strože granične vrijednosti operateru propisuju tek ako se revizijom dozvole utvrdi da ih se on može pridržavati u redovnom radu.

RH je stava da IED treba biti dovoljno fleksibilan i da bi trebao osigurati i mogućnost derogacije u postupku izdavanja okolišne dozvole za granične vrijednosti okolišne učinkovitosti (GV ELP) za uporabu resursa i energije.

U dijelu odredbi o objavi sustava upravljanja okolišem (EMS), posebice transformacijskih planova za dekarbonizaciju, RH vidi kao osjetljivo pitanje s aspekta zaštite povjerljivosti poslovnih informacija, kao i mogućeg utjecaja na povjerljive poslovne informacije te je potrebno dodatno razmotriti prijedlog taksativnog navođenja što se u dijelu EMSa (uključivo i transformacijskog plana) treba, odnosno ne treba objaviti.

RH je stava da bi rok izrade plana transformacije, koji je potreban do 2030., trebao biti duži (članak 27d), a uzimajući u obzir da EK do 30. lipnja 2028. treba usvojiti provedbeni akt o zahtjevima tranzicijskog plana, stoga će operateri imati 2 godine za izradu poslovne strategije za 20-godišnju industrijsku transformaciju u skladu sa navedenim provedbenim aktom te je RH mišljenja da su rokovi postavljeni za plan transformacije kratki.

RH je mišljenja da su obveze koje se odnose na „ukupni životni ciklus ekološke učinkovitosti opskrbnog lanca“ izvan kontrole operatera (članak 11. i članak 14.a), stoga ne podržava njihovo uključivanje u IED.

RH ne podržava uvođenje obveznih zahtjeva za energetska učinkovitost za postrojenja obuhvaćena europskim sustavom trgovanja emisijama (ETS) (članak 9.). Naime, brisanjem stavka 2. članka 9., ETS postrojenja prema IED-u imaju obvezu poboljšanja energetske učinkovitosti. ETS postrojenja su već prisiljena poboljšati svoju energetska učinkovitost što je više i brže moguće zbog sve većih troškova i zahtjeva EU ETS-a. Uvođenje takvih zahtjeva unutar IED-a nametnulo bi dvostruku obvezu i opterećenje ETS postrojenjima, stoga nije podržano.

RH smatra da odredbe o rukovanju povjerljivim poslovnim informacijama ili komercijalno osjetljivim informacijama iz stavka 2. članka 13. (referentni dokumenti o najboljim raspoloživim tehnikama i razmjena informacija) treba modificirati na način da se osiguraju jednaki uvjeti i zastupljenost kako za nevladine organizacije tako i za industrijske dionike

U vezi poglavlja VI.a RH podržava načelno cilj smanjenja emisija amonijaka i metana koji se predlaže znatno većim obuhvatom poljoprivrednih farmi za uzgoj goveda, svinja i peradi, no ističe zabrinutosti s predloženim spuštanjem praga, a koje mogu imati značajan utjecaj na poslovanje velikog broja stočarskih proizvođača. RH smatra važnim osigurati transparentnost i jasnoću mogućeg ekonomskog učinka i dodatnog opterećenja na sektor poljoprivrede.

RH se ne slaže s primjenom konverzijskih faktora iz Provedbene uredbe EK (EU) br. 808/2014 od 17. srpnja 2014. o utvrđivanju pravila primjene Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) (dalje u tekstu: Uredba Komisije (EU) br. 808/2014) jer smatra njezinu primjenu neprimjerenim za okoliš. RH smatra kako konverzijski faktori za izračun broja uvjetnih grla po

kojima se izjednačava sva ostala perad osim kokoši nesilica nisu utemeljeni. Bilo bi prihvatljivije razdvojiti kategoriju tovnih pilića od purana.

RH je mišljenja da je prema trenutno važećem Zaključku o NRT-u postignuta veća diversifikacija s obzirom na način i vrstu uzgoja životinja (izraženo po uzgojnim mjestima) te da bi i za izračun uvjetnih grla trebao biti veći broj koeficijenata jer bi se time omogućila veća diversifikacija s obzirom na način i vrstu uzgoja životinja, što u konačnici omogućuje bolju i pravedniju raspodjelu obveza. Koeficijente za izračun broja uvjetnih grla potrebno je proširiti i obuhvatiti većim brojem kategorija i većim brojem vrsta peradi.

RH ima rezervu i prema predloženom pragu od 150 uvjetnih grla uzimajući u obzir utjecaj na poslovanje većeg broja stočarskih proizvođača koji bi postali obveznici po prijedlogu izmjena direktive, posebno u ionako slabo naseljenim ruralnim područjima. RH ističe kako je pri donošenju izmjena IED propisa neophodno voditi računa o održivosti poljoprivredne proizvodnje prije svega u kontekstu sigurnosti opskrbe hranom. RH je mišljenja kako primarna poljoprivredna proizvodnja ne može i ne smije biti promatrana i kategorizirana kao industrijsko postrojenje, a u pripremi izmjena IED treba uzeti u obzir ciljeve Zajedničke poljoprivredne politike koja pretpostavlja i doprinos poljoprivrede okolišnim i klimatskim ciljevima.

U članku 70.i RH smatra spornim korištenje delegiranog akta za donošenje operativnih pravila (OR), koji je tako važan aspekt ovog poglavlja, te uzimajući u obzir da sadrži i bitne elemente propisa, smatra da bi sadržaj odredbi OR trebalo navesti već u direktivi (u njenom prilogu), odnosno donošenje OR-a trebalo bi biti putem provedbenog akta.

RH je mišljenja da će odredbe o sankcijama (članak 79.) značajnije utjecati na postojeće nacionalne pravne sustave te je potrebno više fleksibilnosti za prilagodbu nacionalnim pravnim sustavima. RH je mišljenja da bi kazne trebale ujednačeno odražavati vrijednosti okoliša i troškove sprječavanja štete, što se predloženom metodom ne može postići.

RH smatra da je sporan novi institut naknade štete od operatera postrojenja i nadležnih tijela odgovornih za povredu ako je šteta za zdravlje ljudi nastala kao posljedica povrede nacionalnih mjera kojima se transponira IED (članak 79a). Također je sporna mogućnost prebacivanja tereta dokazivanja na operatere da šteta za zdravlje ljudi nije nastala kao posljedica povrede tih nacionalnih mjera te se RH ne slaže da se u IED uključe odredbe o kompenzacijama šteta s obzirom na zdravlje ljudi. Naime, uključivanje odredbi o kompenzacijama šteta s obzirom na zdravlje u IED inkonzistentno je sa samom direktivom budući da je ona sama usmjerena na sprečavanje onečišćenja primjenom najboljih tehnika i mjera te se iscrpljuje u nalaženju načina kako te mjere najbolje primjenjivati ili uvesti ih u obaveznu primjenu. Direktiva ne može ulaziti u pitanja koliko nepridržavanje mjera, koje su propisane temeljem nje, doprinosi štetama i posljedicama po zdravlje. Također ne postoji niti jasna poveznica između Direktive o odgovornosti za okoliš u pogledu sprječavanja i otklanjanja štete u okolišu i ove direktive. RH je mišljenja da pitanje zahtjeva i kompenzacija za narušeno zdravlje po osnovi narušavanja uvjeta u okolišu mora biti ostavljeno drugim instrumentima ili institutima koji su bliži nekoj činjeničnoj ili znanstvenoj podlozi na kojoj se uzročna veza (narušavanje stanja okoliša - posljedice po zdravlje) može utvrditi.

RH podržava proširenje područja primjene IED-a na proizvodnju (litij-ionskih) baterija te ističe da je pri tome potrebno uzeti u obzir terminologiju koja se primjenjuje u drugim propisima EU-a kako bi razumijevanje propisa bilo jednoznačno kroz svu regulativu vezanu za tematiku baterija.

U odnosu na Prijedlog direktive u dijelu o izmjeni Direktive o odlagalištima otpada kojim se predlaže brisanje odredbi članka 1. te direktive, kako bi se omogućilo donošenje zaključaka o NRT-u za odlagališta otpada, RH smatra da bi bilo učinkovitije usvajanje zaključaka prilikom revizije Direktive o odlagalištima, kako bi provedba propisa bila jednoznačna.

U prijedlogu nedostaju jasne odredbe o prijelaznim razdobljima za postojeća postrojenja kao i o primjeni novih odredbi na postojeće dozvole te jasne prijelazne odredbe za sve nove odredbe/rješenja/institute rješavanja koje se navode u IED-u. Što se tiče roka za prijenos ove direktive RH smatra da je za prijenos potrebno više od 18 mjeseci.

Odbor za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora, sukladno članku 152. stavku 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, bez rasprave, jednoglasno (7 glasova „za“) je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

Odbor podržava Stajalište RH o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) i Direktive Vijeća 1999/31/EZ od 26. travnja 1999. o odlagalištima otpada COM (2022) 156

Za izvjestitelja na sjednici Odbora za europske poslove određena je Sandra Benčić, predsjednica Odbora.

PREDSJEDNICA ODBORA

Sandra Benčić

